

N:o 20.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 April 1879, kl. 2 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, med anledning af väckta motioner om tillägg till 59 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 samt 14 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad af samma dag.

Enligt Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 är en hvar välfrejdad svensk undersåte, som är medlem af en kommun samt förbunden att till kommunen erlägga skatt, och icke häftar för oguldna kommunalutskylder, berättigad att deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut (§ 8). Medlem af en kommun på landet är en hvar, som der är mantalsskrifven, äfvensom hvar och en, hvilken, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes är för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete till allmän bevilning uppförd (§ 4). Skyldig att till kommunens gemensamma utgifter lemna bidrag är en hvar, som inom kommunen, ehvad han derstädes bosatt är eller ej, eger eller brukar hemman, hemmansdel eller annan i mantal satt jord eller från hemman under full eganderätt afsöndrad eller till allmän bevilning för sig taxerad fastighet, eller derstädes idkar bergsbruk, fabriksrörelse, handel, handverk eller annan till allmän bevilning taxerad näring; äfvensom en hvar, som inom kommunen sitt rätta bo och hemvist har, och eger sådan inkomst, att bevilning till staten enligt art. II bevilningsstadgan därför skall, såsom för inkomst af kapital eller arbete, erläggas (§ 57). Bidragen skola, så-

som *kommunalutskylder*, utgöras i förhållande till särskilda, de skattskyldige efter vissa grunder påförda *fyrktal*. Till beräkningsgrund för fyrktalssättningen skall tjena den bevillning enligt art. II i bevillningsstadgan, som de skattskyldige, jemlikt senaste fastställda taxeringslängder, till staten erlägga (§ 58). Kommunalnämnden skall verkställa fyrktalssättningen och deröfver upprätta en på närmare föreskrifvet sätt affattad längd. Denna längd, som ligger till grund för kommunalutskyldernas debitering, utgör, med iakttagande af vissa bestämmelser och undantag, tillika kommunens röstlängd (59). Röstvärdet beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal (§ 11, sådan denna § lyder i Kongl. kungörelsen den 8 September 1868), och skall den af kommunalnämnden upprättade och i kommunalstämman granskade röstlängden alltid vara tillgänglig i det rum, der stämman hålles (§ 12, sådan denna § lyder i Kongl. kungörelsen den 8 September 1868).

Motsvarande bestämmelser återfinnas beträffande Stockholm uti §§ 2, 6, 9 och 40 af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862 och, beträffande rikets öfriga städer, i §§ 10, 12, 14 och 57 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862. Hufvudsakliga skiljaktigheterna äro: att röstvärdet är annorlunda bestämdt sålunda (F. K. i Stockh. § 12 mom. 1, F. K. S. § 12, sådan nämnda § lyder i Kongl. kungörelserna den 8 September 1868 och den 9 November 1869); att, innan den på grund af taxeringslängden af magistraten upprättade röstlängd tillämpas, densamma skall för hvarje gång vara minst åtta dagar å kungjordt ställe till granskning framlagd; att anmärkning mot röstlängden bör framställas, innan något ärende till behandling vid allmänna rådstugan företages, samt att magistraten öfver framställd anmärkning genast skall meddela sitt beslut och i längden införa den rättelse, som deraf föranledes (F. K. S. § 14, något annorlunda F. K. i Stockh. § 6).

Uti tvänne inom Första Kammaren väckta och till Lag-Utskottet hänvisade motioner (N:is 8 och 9) har nu Herr *G. Lagerstråle* anført, att, då vid pröfning af ett under nästlidet år öfverklagadt riksdagsmannaval från en af rikets städer Kongl. Maj:ts Högsta Domstol förklarar, att af stadgandena i §§ 10, 12, 14 och 57 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862 framginge, att den valde, hvilken under 1876 flyttat till staden och först för år 1877 blifvit inom samma stad för bevillning taxerad, *icke varit berättigad* att i beslut om stadens allmänna angelägenheter deltaga *eller behörig* att i stadens röstlängd varda uppförd *förr än 1877 års bevillningstaxering undergått granskning af pröfningskomitén* och grunden för hans skattskyldighet till staden och för hans deraf beroende rösträtt såmedelst blifvit vederbörligen

faststald, härigenom syntes vara af den högsta domaremakten i landet förklaradt, att, äfven i de fall, då en kommunalmedlem å annan tid eller på annat sätt, än som för rösträttens bestämmande i allmänhet är faststaldt, skulle kunna ådagalägga sådana förhållanden, som efter de i kommunallagen nedlagda allmänna grunder borde åt honom bereda rösträtt till ett visst antal röster, tilldelandet af dylik rösträtt och införandet af röstetalet i röstlängden skulle, enligt Högsta Domstolens uppfattning, vara emot lag stridande; att uttalandet härom visserligen skett allenast hvad angår rösträtten i stad; men att bestämmelserna i detta hänseende vore till sin grund så lika för land som för stad, att hvad som gälde för den ena kommunen ovilkorligen ock måste gälla för den andra; att, om äfven den tolkning, som sålunda skett beträffande utöfvandet af rösträtt i kommunen fått sin tillämpning på en fråga, hvilken låge så att säga utanför den egentliga kommunala lagstiftningen, denna tolkning dock kunde antagas komma att betraktas som ett prejudikat äfven när frågor om rösträtt i rent kommunala angelägenheter bragtes till afgörande i administrativ väg, eller den, på hvilken enligt kommunallagarne dylika frågor egentligen borde pröfvas; att emellertid, då kommunalförordningen för landet i §§ 4 och 8 innehölle åt en hvar välfrejdad svensk undersåte, som i en kommun är mantalsskrifven eller, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes är för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete till allmän bevillning uppförd och tillika enligt 57 § förbunden att till kommunen erlägga skatt, tillförsäkran af rättigheten att deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut, samt likartade stadganden återfunnos i §§ 3 och 10 i förordningen om kommunalstyrelse i stad, för att denna tillförsäkran icke skulle blifva utan uppfyllelse under största delen af det år, som för hvarje kommunalmedlem är det första, för hvilket han inom en kommun erlägger skatt, vid ofvan upptagna förhållande numera ingen annan utväg finnes än att på lagstiftningens väg meddela sådana ytterligare bestämmelser, att icke på det kommunala området måtte blifva häfdvunnen den med rättvisa och billighet föga öfverensstämmande grundsats, att en kommunalmedlem för nämnda år väl vore skyldig att till kommunen skatta för sin inkomst eller fastighets afkastning, men icke berättigad till någon talan vid fattandet af de beslut, som, åtminstone hvad kommunerna på landet anginge, i det allra väsentligaste bestämde beloppet af de utgifter för året, hvilka sedermera jemväl på honom fördelades.

Af dessa och i öfrigt anförda skäl har motionären hemställt, att Riksdagen för sin del måtte besluta

dels att till 59 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 Mars 1862 göra tillägg af ett nytt mom. 3 så lydande:

“Intill dess sådan längd som nu är sagd hunnit upprättas, må den, som under föregående året i kommun mantalsskrifvits, eller då eller sedermera inom kommunen blifvit egare eller innehafvare af fastighet, som icke är på arrende åt annan upplåten, eller i egenskap af landbo eller arrendator tillträdt fastighet och enligt 8 § är berättigad deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut, i den redan befintliga fyrktalslängden uppföras till det fyrktal som svarar emot honom, enligt gällande grunder, åliggande allmän bevillning enligt Art. II Bevillningsstadgan för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete“;

dels ock att i 14 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad af den 21 Mars 1862 göra tillägg af ett nytt mom. 2 så lydande:

“Intill dess sådan längd som nu är sagd hunnit upprättas, må den, som under föregående året i kommunen mantalsskrifvits, eller då eller sedermera inom kommunen blifvit egare till fastighet och enligt 10 § är berättigad att vid allmän rådstuga deltaga i öfverläggningar och beslut, i den redan befintliga röstlängden uppföras till det röstetal, som svarar emot honom efter gällande grunder åliggande allmän bevillning enligt Art. II Bevillningsstadgan för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete.“

Inom Andra Kammaren har Herr *Axel Adlercreutz* i samma ämne väckt tvänne motioner (N:is 2 och 3). Herr Adlercreutz anför, att uti 8 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 stadgas, att en hvar välfrejdad svensk undersåte, som är *medlem* af en kommun *samt* enligt 57 § förbunden att till kommunen erlägga skatt och icke häftar för oguldna kommunalutskylder, skall under iakttagande af de närmare bestämmelser, som 9 § innehåller, vara berättigad att deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut; att i 9 § bestämmes, bland annat, att för fastighet, som innehafves af landtbo eller arrendator, röstar innehafvaren; att, emellertid, då enligt 4 § ingen annan är *medlem* af en viss kommun på landet, än den, som der är mantalsskrifven, eller som, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes är för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete *till allmän bevillning uppförd*, åtminstone en berättigad tvekan kunde uppstå, huruvida, derest t. ex. en fastighet blefve såld sedan taxeringsmyndigheternas åtgöranden för året blifvit afslutade och säljaren dervid uppförts till bevillning för fastigheten, den nye egaren, som möjligen icke eljest tillhörde kommunen, skulle på grund af sin förvärfvade eganderätt till fastigheten få såsom med-

lem af kommunen anses och dermed äfven berättigas att i dess angelägenheter taga del förr än påföljande år han sjelf blifvit till bevilling för fastigheten uppförd, något som likväl borde vara förhållandet, enär den förre egaren, hvars måhända enda band med kommunen blifvit genom försäljningen löst, icke vidare kunde anses hafva något särskildt intresse i dess angelägenheter, under det att ett sådant måste antagas hafva i och med köpet för den nye egaren uppstått. Ett oförtydligt medgifvande deraf, att den, som vid hvarje tidpunkt är egare af en fastighet inom kommunen eller, om fastigheten är utarrenderad, densamma på arrende innehafver, äfven eger få på sig öfverflyttad den rösträtt, som på bevillingen för fastigheten belöper, syntes alltså af behovet påkalladt. Men härvid fördes man in på en annan inom kommunallagens område liggande fråga, nemligen huruvida uti en af kommunalnämnd enligt 59 § upprättad fyrktalslängd, som tillika utgör kommunens röstlängd, någon ändring finge företagas under den tid densamma eljest är gällande. Denna fråga hade, hvad anginge förhållandet i stad, i afseende hvarå dock funnes stadgadt, att röstlängden skall *hvarje gång* innan den tillämpas, vara till granskning framlagd, blifvit uti ett mål, som angick riksdagsmannaval och hvari tillämpning af kommunallag ifrågakom, af pluraliteten i Högsta Domstolen besvarad nekande i så måtto, som uti domskälen den mening uttalats, att icke någon, hvilken icke *inom kommunen* blifvit för bevilling taxerad, vore, ehuru derstädes mantalsskrifven, berättigad att i kommunens röstlängd uppföras. Med denna uppfattning af nu gällande stadganden följde icke blott den olägenhet, som ofvan blifvit antydd rörande rösträtt på grund af egande eller innehafvande af fastighet, utan äfven, hvad syntes både obilligt och stridande mot den i 8 § uttalade allmänna principen, att under det första året en medlem af kommunen är der mantalsskrifven han icke, ehuru skattskyldig till kommunen, finge deltaga i behandlingen af dess angelägenheter förr, än mot allra sista slutet af året, då nya fyrktalslängden hunnit upprättas och komma i tillämpning. Det stöd, som för omfördälda uppfattning skulle kunna ligga deri, att först vid nyssnämnda tid hans skattskyldighet till kommunen, deraf rösträtten beror, blifvit bestämd, syntes desto mindre böra vara för saken afgörande, som för det ifrågavarande året de öfriga medlemmarnes skattskyldighet till kommunen vore lika obestämd intill samma tid. Det vore icke mera antagligt, att hans beskattningsbara inkomster skulle understiga det föregående årets, än att sådant skulle inträffa för en eller flera af kommunens äldre medlemmar. Större rösträtt torde dock icke i någon händelse böra honom inrymmas, än i förhållande till den bevilling

för inkomst af kapital och arbete, som jemlikt Art. II bevillningsstadgan blifvit honom inom det taxeringsdistrikt, hvarifrån han inflyttat, utan att inom den orten idkad rörelse der fortsätta, påförd för det år, då fyrktalslängden upprättades. Yrkande ändring af författningen i de sålunda angifna hänseenden, och då bevillningsstadgan icke förutsatte, hvad som i 4 § af kommunallagen antyddes såsom möjligt, att någon varder inom kommun, der han icke är mantalsskrifven, påförd bevillning för *kapital*, framlägger motionären

dels följande förslag till förändrad lydelse af 4 och 59 §§ i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862:

»4 §. Medlem af en kommun på landet är en hvar, som der är mantalsskrifven, äfvensom hvar och en, hvilken, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes eger fast egendom eller är för sådan egendom eller för inkomst af arbete till allmän bevillning uppförd.

59 §. Kommunalnämnden skall — — — — — närmare utvisar.

Denna längd, som — — — — — utöfva rösträtt. Uti längden ege medlem af kommunen, som först under det år längden upprättades i kommunen mantalsskrifvits, att från näst ingående års början varda till rösträtt uppförd i enlighet med den bevillning för inkomst af kapital eller arbete, som, jemlikt Art. II bevillningsstadgan, blifvit honom i det taxeringsdistrikt, hvarifrån han inflyttat, för sistförflutna året påförd, så framt han ej inom nämnda ort idkad rörelse der fortsätter. Ombyter fastighet, som är till allmän bevillning för sig taxerad, och ej på arrende upplåten, egare, vare, sedan lagfart å fånget meddelats eller fastigheten blifvit tillträdd, nye egaren berättigad att för den å fastigheten belöpande bevillning i förre egarens ställe varda till rösträtt å längden uppförd. Varder arrenderätt till sådan fastighet på annan öfverlåten, ege ock, sedan tillträdet skett, arrendatorn att på enahanda sätt i egarens eller förre arrendatorns ställe å längden uppföras.

Ifrågavarande längd upprättas i två exemplar, hvaraf det ena skall finnas i sockenstugan anslaget och det andra hos kommunalnämnden förvaras»;

dels ock följande förslag till förändrad lydelse af 3 och 14 §§ i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862:

»3 §. Medlem af stadskommun är en hvar, som der är mantalsskrifven, äfvensom hvar och en, hvilken, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes eger fastighet, eller är för fastighet eller för inkomst af arbete till allmän bevillning uppförd.

14 §. Sedan taxeringslängden — — — — —
 — — — — — fråga är om val.

Uti röstlängd ege medlem af kommunen, som först under det år längden upprättades i kommunen mantalsskrifvits, att från näst ingående års början varda uppförd i enlighet med den bevillning för inkomst af kapital eller arbete, som jemlikt Art. II bevillningsstadgan blifvit honom i det taxeringsdistrikt, hvarifrån han inflyttat, för sistförflutna året påförd, så framt han ej inom nämnda ort idkad rörelse der fortsätter. Ombyter fastighet, som till allmän bevillning är för sig taxerad, egare, vare, sedan lagfart å fånget meddelats, nye egaren berättigad att för den å fastigheten belöpande bevillning i förre egarens ställe varda å röstlängden uppförd.“

Skattskyldighet till kommunen är den kommunala rösträttens grund och angifver dess mått. Rösträtten kan derföre icke inträda förr, än skattskyldigheten är, icke blott, såsom i och med mantalsskrifningen sker, så att säga till sin princip, utan äfven, såsom först sker i och med den behörigen justerade röstlängden, till sitt mått afgjord.

Det är visserligen sant, att härigenom den oegentlighet uppstår, att den, som till en kommun inflyttar ena året, t. ex. i Oktober, samt vid den från medlet af November till December månads utgång försiggående mantalsskrifningen upptages i mantalsförteckningen, först i slutet af påföljande år kommer att införas i den röstlängd, som på grund af den utaf vederbörande pröfningskomité — hvilken sammanträder uti Stockholm i Oktober eller November månader och å andra orter i September eller Oktober — fastställda bevillningstaxering, å landet af kommunalnämnd och i stad af magistrat uppgöres, och hvilken röstlängd å landet justeras på den kommunalstämma, som derstädes skall hållas i December månad, men i stad särskildt justeras för hvarje gång den skall tillämpas. Nu oförmälda oegentlighet utgör dock endast en oundviklig konsekvens deraf, att rösträtt icke kan någon tillerkännas, innan det är bestämdt, *hvilken* rösträtt honom tillkommer. Motionärerne hafva äfven funnit detta och derföre velat gifva den mantalsskrifne, intill dess hans rösträtt på grund af fastställd bevillningstaxering blifvit definitivt bestämd, en provisorisk rösträtt.

I detta afseende föreslår Herr *Lagerstråle*, att den mantalsskrifne i den redan befintliga fyrktalslängden skall uppföras till *det fyrktal*, som svarar emot honom, enligt gällande grunder, åliggande allmän bevill-

ning enligt art. II bevillningsstadgan för inkomst af kapital och arbete. En sådan lösning af frågan torde dock möta många svårigheter. Kommunalnämnd å landet och magistrat i stad, hvilka väl skulle vara de myndigheter, som enligt 59 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet, 14 § i förordningen om kommunalstyrelse i stad och 6 § i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm borde besluta om införande i röstlängden, skulle härvid såsom en förberedande verksamhet i och för detta särskilda ändamål af rösträtts lemnande uppträda såsom på en gång bevillningsberedning, taxerings- och pröfningskomité; i kommunalstämma skulle oupphörliga omjusteringar af den en gång på Decemberstämman justerade fyrktalslängden nödvändiggöras, och, i händelse af besvär öfver den af kommunalstämma eller magistrat vid justeringen fastställda rösträtt, skulle pröfningen af hvilken bevillning antagligen komme att någon påföras, gå den vanliga kommunala besvärsvägen, en helt annan än den, som ansetts lämplig för besvär öfver bevillningstaxering. Motionären anför, att säkerligen i de allra flesta fall skulle kunna utfinnas åtminstone ett minimum af rösträtt, som den nykomne medlemmen borde åtnjuta, och att, äfven om det absolut rätta talet icke alltid skulle träffas, väl icke större olägenhet torde deraf uppkomma än den ofta inträffande, att en inom kommunen qvarboende handlande eller industriidkare det ena året hade endast hälften af beskattningsbar inkomst emot hvad han haft eller har det andra, men det oaktadt får från den 1 Januari till nya röstlängdens upprättande i December deltaga i kommunens beslut med ett röstetal, som är antingen dubbelt större eller hälften mindre än det, som i December finnes hafva varit det rätta. Utskottet vill dock härvid anmärka, att i de af motionären anförda fall fråga likväl är om en vid dess bestämmande på grund af då befintliga förhållanden *riktigt* utmätt rösträtt, hvilken, såsom hvilande på taxeringen för föregående år, sedermera på grund af förändrade förhållanden blifver större än tillbörligt, icke, såsom med motionärens förslag kunde blifva förhållandet, om en ursprungligen på grund af bristfälliga faktorer för dess bestämmande *origtigt* tilldelad rösträtt.

Herr *Adlercreutz* föreslår, att medlem af kommunen, som först under det år, röstlängden upprättades, i kommunen mantalsskrifvits, skall ega att från näst ingående års början varda till rösträtt uppförd *i enlighet med den bevillningsstadgan för inkomst af kapital eller arbete, som, jemlikt art. II bevillningsstadgan, blifvit honom i det taxeringsdistrikt, hvarifrån han inflyttat, för det sist förflutna året påförd, så framt han ej inom nämnda ort idkad rörelse der fortsätter*. En dylik bestämmelse synes stå i en viss öfverensstämmelse med det förhållande, att för samma

är äfven öfrige kommunalmedlemmars skattskyldighet till kommunen är, intill vederbörligen fastställd bevillningstaxering, lika obestämd som den inflyttades; men här möter dock den obestriddiga och, enligt Utskottets tanke, afgörande skilnad, att öfrige kommunalmedlemmars rösträtt hvilar på deras skattskyldighet, om ock för närmast föregående år, *till samma kommun*, hvaremot, enligt det föreslagna sättet för rösträttens bestämmande, detta bestämmande skulle ske med ledning af skattskyldigheten för föregående år *till en annan kommun*. För att undvika att en person skulle kunna för samma inkomst erhålla rösträtt inom två kommuner, har Herr Adlercreutz föreslagit, att den af honom förordade bestämmelse icke skulle gälla för det fall, att ifrågavarande person inom det förra taxeringsdistriktet idkad rörelse der fortsatte. Utskottet finner emellertid icke, huru vid förekommande anhållan om rösträtt kommunalnämnd eller magistrat skulle vara i tillfälle att verkställa denna pröfning. Genom en dylik bestämmelse skulle ock den orättvisa uppstå, att en person, som å förra boningsorten fortfarande idkade en mindre rörelse, icke skulle kunna på inflyttningssorten erhålla rösträtt för inkomst af annat kapital, än det i rörelsen nedlagda, eller för annat arbete, än det han derå använder.

Genom de af motionärerne föreslagna bestämmelser, hvilkenaderas än komme till användning, skulle ock uti stad mycket besvär uppstå, enär för hvarje nyinförd röstberättigad röstsummeringen måste ändras, samt efter den nya summan bestämmas, huruvida ändring måste ske i några eller samtliga till det relativa maximum af en femtiondedel af kommunens hela röstetal nedsatta röstvärden.

Hvad angår ombyte af innehafvare utaf fastighet, är röstvärdet för fastigheten en gång för alla i den justerade röstlängden å landet samt i stad uti den till magistraten öfverlemnade taxeringslängden och uti den på grund af den förra upprättade debiterings- och uppbörds- längden i särskild kolumn bestämdt, hvarföre icke någon som helst svårighet möter beträffande *bestämmandet* af den nye innehafvarens röstetal för fastigheten, och då 8 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet innehåller, att en hvar välfrejdad svensk undersåte, *som är medlem af en kommun* samt enligt 57 § förbunden att till kommunen erlägga skatt, och icke häftar för oguldna kommunalutskylder, skall vara berättigad att deltaga i kommunalstämmans öfverläggningar och beslut, samt då enligt 4 § medlem af en kommun på landet är en hvar, *som der är mantalsskrifven*, och enligt 57 § den är skyldig att till kommunens gemensamma utgifter lemna bidrag, som inom kommunen, ehvad han derstädes bosatt är eller ej, *eger* eller *brukar* hemman, hemmansdel eller annan i mantal satt jord eller från hemman under full eganderätt af-

sönrad eller till allmän bevillning för sig taxerad fastighet, så torde häraf framgå, att, på sätt äfven den ene motionären, herr Adlercreutz, synes indirekt medgifva, på landet åtminstone den nye innehafvare af fastighet, hvilken *redan är inom kommunen mantalsskrifven*, får för fastigheten rösta, vid hvilket förhållande, beträffande innehafvare, hvilken icke är inom kommunen mantalsskrifven, uttrycket i 4 § af samma förordning, att medlem af kommun på landet är den, som utan att vara i kommunen mantalsskrifven, derstädes är för fast egendom till allmän bevillning *uppförd*, samt motsvarande bestämmelse i de öfriga kommunallagarne icke heller torde innefatta giltig anledning att förneka sådan fastighetsinnehafvare, derest han styrker sitt innehaf med laga handlingar, rätt att äfven under årets lopp, innan nya röstlängden justerats, i gällande röstlängden uppföras såsom röstberättigad för fastigheten.

Då vidare ingendera motionären föreslagit motsvarande ändringar i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862, som i kommunallagarne för stad och land, och då den olägenhet, bestämmelserna om tiden för kommunal rösträtts inträdande medföra beträffande valrätt och valbarhet till Riksdagens Andra Kammare enligt 14 och 19 §§ i Riksdagsordningen, lämpligast torde böra förekommas genom grundlagsförändring, samt då det oegentliga uttrycket i § 4 af förordningen om kommunalstyrelse å landet och § 3 af förordningen om kommunalstyrelse i stad: "inkomst af *kapital eller arbete*" icke torde vara af beskaffenhet att böra föranleda särskild lagändring, hemställer Utskottet,

att Herrar Lagerstråles och Adlercreutz' motioner icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 April 1879.

På Utskottets vägnar:

H. G. v. GEGERFELT.

Reservationer:

af Herr Thomasson, som ansett de af motionärerne åsyftade förändringar i kommunallagarne vara af behof och rättvisa påkallade samt derföre hafva bort af Utskottet tillstyrkas;

af Herr *Lindgren*: "Då jag finner behovet och lämpligheten af föreslagna tilläggen och ändringarne vara fullt ådagalagda, samt af samma förslag det, som blifvit väckt af herr *Adlercreutz*, synes mig ega företräde såsom mera tydligt och bestämdt, vill jag för min del hafva det samma förordadt";

af Herr Grefve *Mörner*, i anseende till den af Utskottet begagnade motivering; samt

af Herrar *Samzelius* och *Fröberg*.

Herr *von Gegerfelt* har begärt få antecknadt, att han efter undfången ledighet varit från riksdagen frånvarande, då Utskottet behandlat motionerna, Herr *Sjöbring*, att han varit af sjukdom hindrad taga del i ärendets handläggning inom Utskottet, samt Herr *Torpadie*, att han icke i Utskottet närvarit, då utlåtandet justerats.

N:o 21.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 April 1879, kl. 2 e. m.

Lag-Utskottets Memorial, i anledning af Första Kammarrens återremiss af Utskottets Utlåtande N:o 10, öfver väckt motion om antagande af en författning om skogseld.

I utlåtandet N:o 10 hemställde Lag-Utskottet, att en inom Första Kammarren af Herr *C. O. Widmark* väckt och till Utskottet öfverlemnad motion, N:o 13, om antagande af en författning om skogseld, icke måtte af Riksdagen bifallas.